

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ محمد صالح المنجد حفظه الله تعالى

موضوع:

احکام؛ طب و تداوی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پرسش

نویسنده: صابر

تاریخ: ۱۳۹۹/۶/۱۷

۱. لطفاً با دلایل معتبر شرعی و عقلی بفرمایید که حکم اسلام درباره‌ی انواع پروتز چیست؟ آیا ساخت و استفاده از پروتزها، دخالت در آفرینش خداوند محسوب می‌شود و حرام است؟ با توجه به اینکه امروزه اندام‌های مختلف بدن، به صورت مصنوعی و بسیار شبیه به اندام‌های طبیعی ساخته می‌شوند و می‌توانند بسیاری از نقص‌ها را برطرف کنند.

۲. با پیشرفت علوم مختلف از جمله رباتیک و هوش مصنوعی، پیش‌بینی می‌شود که روزی بتوان انسان‌هایی با توانایی‌های خارق‌العاده ساخت یا اندام‌هایی را به صورت مصنوعی ساخت که کارایی بیشتری نسبت به اندام‌های طبیعی داشته باشند. نظر اسلام در این باره چیست؟

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۹/۶/۲۲

لطفاً به نکات زیر توجه کنید:

۱. ساختن اندام مصنوعی از فلز، چوب، پلاستیک و مانند آن برای کسانی که اندام طبیعی خود را از دست داده‌اند، تغییر آفرینش خداوند محسوب نمی‌شود؛ چراکه فقدان اندام طبیعی، آفرینش خداوند نیست تا تغییر آن، تغییر آفرینش خداوند باشد، بل نقصانی عارضی است که به سبب اعمال انسان پدید آمده است و از این رو، تغییر آن اشکالی ندارد؛ خصوصاً با توجه به اینکه از باب ضرورت است؛ چراکه فقدان اندام طبیعی، عسر و حرج بسیاری برای انسان پدید می‌آورد، تا حدی که جز با استفاده از برخی ابزارهای کمکی قابل تحمل نیست، در حالی که خداوند فرموده است: «يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ»؛ «خداوند برای شما آسانی می‌خواهد و

۱. البقرة / ۱۸۵

برای شما سختی نمی‌خواهد» و فرموده است: **﴿مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ﴾**؛ «خداوند نمی‌خواهد که بر شما تنگنایی قرار دهد» و فرموده است: **﴿وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرُّتُمْ إِلَيْهِ﴾**؛ «برای شما چیزی که بر شما حرام ساخته را تبیین کرده است مگر چیزی که به آن ناگزیر شوید».

۲. پیش‌بینی اینکه روزی می‌توان انسان‌ها و اندام‌هایی کارآمدتر از انسان‌ها و اندام‌های طبیعی ساخت، یک پیش‌بینی نادرست و متکبرانانه است؛ چراکه از نظر اسلام، آفرینش خداوند **﴿فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ﴾**^۳ یعنی به بهترین شکل ممکن انجام شده و در کمال تناسب و هماهنگی با نظام هستی است؛ چنانکه فرموده است: **﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾**؛^۴ «ما هر چیزی را به اندازه آفریده‌ایم» و هیچ چیزی از آن بدون حکمت آفریده نشده؛ چنانکه فرموده است: **﴿مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ﴾**؛^۵ «خداوند آن را جز به حق نیافریده است» و با این اوصاف، واضح است که کسی نمی‌تواند آن را به صورتی بهتر از آنچه خداوند آفریده است بیافریند؛ چنانکه خداوند خود را **﴿أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ﴾**^۶ یعنی بهترین آفرینندگان دانسته و با اشاره به آفرینش خود فرموده است: **﴿هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ﴾**؛^۷ «این آفرینش خداوند است، پس نشانم دهید که دیگران چه چیزی آفریده‌اند؟! بلکه ظالمان در گمراهی آشکاری هستند» و فرموده است: **﴿أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهُ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ﴾**؛^۸ «یا برای خداوند شریکانی قرار داده‌اند که مانند آفرینش او آفریده‌اند، پس آفرینش بر آنان مشتبه شده است؟! بگو خداوند آفریننده‌ی هر چیزی است و او یگانه‌ی پیروزمند است». شکی نیست که اگر همه‌ی دانشمندان جهان جمع شوند و از همه‌ی امکانات خود استفاده کنند تا مگسی را بدون استفاده از تخم و الگوی طبیعی آن که خداوند آفریده است بیافرینند، هرگز نخواهند توانست؛ چنانکه فرموده است: **﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضَرْبٌ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ﴾**؛^۹ «هان ای مردم! مثلی زده شده است، پس به آن گوش بسپارید. هرآینه کسانی که جز خداوند می‌خوانید هرگز نخواهند توانست که مگسی را بیافرینند اگرچه برای این کار گرد آیند». بنابراین، برای آنان شایسته است که دست از تکبر بردارند و در برابر خداوند خاشع شوند و مانند کسی نباشند

۱. المائدة/ ۶

۲. الأنعام/ ۱۱۹

۳. التین/ ۴

۴. القمر/ ۴۹

۵. یونس/ ۵

۶. المؤمنون/ ۱۴

۷. لقمان/ ۱۱

۸. الزعد/ ۱۶

۹. الحج/ ۷۳

که خداوند درباره اش فرموده است: **«لَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ آتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أَحْيِي وَأُمِيتُ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالسَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ»**؛ «آیا ندیدی کسی را که با ابراهیم درباره ی پروردگارش جدال می کرد و خداوند به او حکومت داده بود؟ هنگامی که ابراهیم گفت: پروردگار من کسی است که زنده می کند و می میراند، گفت: من هم زنده می کنم و می میرانم! ابراهیم گفت: هرآینه خداوند خورشید را از مشرق درمی آورد، پس تو از مغرب درآور! پس کسی که کافر بود مبهوت گشت و خداوند گروه ظالمان را هدایت نمی کند».

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصورهاشمی خراسانی
 دفتر مجتبی باجگویی و نشرهاشمی

